

KRONIKA

Zgromadzenie Ogólne PAN

W dniach 10 i 11 stycznia br. odbyło się Zgromadzenie Ogólne PAN poświęcone zagadnieniom problematyki badawczej na rok 1955 oraz sprawie udziału nauki w kształtowaniu się postępu technicznego w nadchodzącym pięcioleciu.

Referat poruszający zagadnienia związane z problematyką badawczą placówek naukowych PAN wygłosił prof. dr Stanisław Leszczycki zapoznając członków PAN z formami planowania badań naukowych, które przyjęło w dwóch pierwszych latach działalności Polskiej Akademii Nauk. Nosiły one charakter zbiorczy i przedstawiały sumę planów badań placówek Akademii i badań członków PAN oraz prac zleconych przez Wydziały PAN placówkom pozaakademickim. Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk postanowił by w 1955 r. plan badań Akademii obok charakteru zbiorczego nosił charakter problemowy, którego cechą charakterystyczną byłoby uwypuklenie tych problemów, jakie Akademia uważa za najważniejsze w perspektywie całokształtu swojej działalności. Podstawą do opracowania planu problemowego były uchwalone przez Akademię „Wytyczne do planu badań szczególnie ważnych dla rozwoju gospodarki i kultury narodowej“. W oparciu o te wytyczne poszczególne Wydziały przystąpiły do opracowania głównych kierunków badań, które, mając na względzie ściśle powiązanie planów badawczych z naszym życiem gospodarczym i jego perspektywami, stanowić będą podstawę do opracowania problemowego planu badawczego na najbliższe pięciolecie.

Prof. Leszczycki dał przegląd rozwoju poszczególnych dyscyplin naukowych Akademii i jej placówek terenowych w aspekcie planowania badań naukowych, podkreślając równocześnie, że w roku 1955 po raz pierwszy w pracach badawczych Akademii Nauk znalazły się plany badań z zakresu nauk rolniczych. Tematyka rolnicza przedstawiona w „Wytycznych Akademii“ (ogłoszona w Nr 5/54 Postępów Nauki Rolniczej) znajduje swe powiązanie kompleksowe w szerszym zakresie, niż miało to miejsce dotąd, w planie problemowym wszystkich Wydziałów. Tak np. w zakresie matematyki podjęto prace nad zastosowaniem teorii prawdopodobieństwa do doświadczalnictwa rolnego, hodowli i łaskarstwa. W zakresie chemii podjęte zostaną badania nad strukturą termofosfatów, produkcją kwasu siarkowego i nad związkami fluoroorganicznymi i fosforoorganicznymi. Geografia szerzej i głębiej zajmie się badaniami związanymi z przekształcaniem środowiska. Geodezja w znacznie większym stopniu uwzględni problemy dotyczące regulacji rzek, urządzeń osuszających i nawadniających łącznie z poszukiwaniem wody dla gospodarstw rolnych. Zostaną również podjęte badania nad szerokim zastosowaniem małych silników do mechanizacji prac rolnych.

Drugi referat, który wygłosił prof. dr Paweł Szulkin, dotyczył konfrontacji zadań stawianych przez PKPG postępowi technicznemu w nadchodzącym 5-leciu z planami badawczymi Akademii Nauk, specjalnie zaś z

planami placówek badawczych centralnych i terenowych PAN.

W referacie dał prof. Szulkin przegląd tych prac, które ściśle wiążą się z pojęciem postępu technicznego w naszej gospodarce narodowej oraz ujął główne kierunki, w których niedostatecznie jeszcze powiązane zostały zwłaszcza prace typu kompleksowego z zadaniami wynikającymi w stosunku do nauki z wytycznych postępu technicznego w latach 1956—1960. Na szczególne podkreślenie zasługuje postulowane przez prof. Szulkina nie tylko szkolenie kadr naukowych, lecz równocześnie konieczność przesunięcia pewnych kadr naukowych w celu podejmowania badań z zakresu nauk, które rozwijają się niedostatecznie, a które stanowią podstawę dla postępu technicznego. Do dziedzin tych — jeśli chodzi o rolnictwo — zaliczone zostały takie gałęzie wiedzy, jak fizjologia roślin i zwierząt, biochemia, stosowanie izotopów w badaniach biologicznych itp.

W nawiązaniu do wygłoszonych referatów rozwinęła się szeroka dyskusja, którą zapoczątkował prof. dr Świętosławski — członek Prezydium PAN, który w odniesieniu do rolnictwa i przemysłu rolnego roztoczył szero-

ką perspektywę badawczą, szkicując m. in. takie zagadnienie, jak sprawa wykorzystania energii fermentacyjnej, sprawa produkcji spirytusu z surowców pozaziemniaczanych itp. Prof. Brill zabierając głos w dyskusji zwrócił uwagę na zasadnicze kierunki badań w dziedzinie nauk weterynaryjnych, które powinny — zdaniem mówcy — koncentrować się na poprawie środowiskowych warunków dla zwierząt oraz na właściwym organizacyjnym ujmowaniu postępu technicznego w tej dziedzinie. Prof. Pieniążek poruszył bardzo ważną sprawę wiążącą się z wytwarzaniem rolniczym, a zwłaszcza z przemysłem rolnym, a mianowicie sprawę badań i kształcenia kadry w zakresie dietyki żywienia. Podobne zagadnienie poruszył w dyskusji prof. dr Pijanowski omawiając zagadnienia nurtujące przemysł spożywczy, a zwłaszcza przemysł konserwowy i mleczarski.

Zarówno referaty, jak i dyskusja nad nimi pomoże Polskiej Akademii Nauk oraz jej placówkom badawczym właściwie ustawić planistykę badawczą na lata następne i powiązać w sposób konkretny i ścisły problematykę badawczą PAN z potrzebami gospodarki narodowej.

M. C.